

۲۰۲۳/۰۹/۰۲

انجینیر قیس کبیر

تشریح تعدادی از لغات و کلمات با ریشه های آنها در قاموس کبیر افغانستان

در عصر انقلاب علوم و تکنولوژی که ما قرار داریم، تشریحات لغات و کلمات بر مبنای وجه تسمیه و مفاهیم آنها باید به زبان دری در قاموس کبیر افغانستان که خوشبختانه در حال حاضر یگانه قاموس بزرگ، حجیم، و قابل دسترس به تمام علاقمندان آن میباشد، جاگزین گردد. بدون استفاده از این لغات نه تنها زبان دری از قافله علوم فاصله گرفته زبان را به فقر علمی و معنوی میکشاند بلکه کسانی را که با این لسان صحبت میکنند، به مشکل جدی فهم و درک مفاهیم آنها مواجه میسازد. اینجانب منحیث یک انجینیر الکتروتکنیک، سعی میکنم، تا جهت فراهم آوری تسهیلات برای استفاده کنندگان محترم مجمع اللغات، تا جائیکه ممکن است، تعدادی از این لغات و کلمات را با ریشه ها و وجوه تسمیه آن ها، از منابع مختلف جمع آوری و در بخش لغوی مجمع اللغات قاموس کبیر افغانستان تشریح کنم. از دوستان ارجمند، دانشمندان، متخصصان علوم و قلم به دستان صمیمانه راجاندم تا در صورت ملاحظه اشتباه در متون و تشریحات ارائه شده، لطف نموده در تصحیح آن ما را یاری کرده، منت گذارند، تا در انتقال پیام به استفاده کنندگان محترم مشکلی وجود نداشته باشد.

ریشه	تشریح	پاسم یا کلمه
ترکیب دری و دری	<p>گروهی متشکل از ۱۹ کشور بزرگ اقتصادی جهان همراه با اتحادیه اروپا است که برای رسیدگی به مسایل اقتصاد جهانی، ثبات مالی، تغییرات اقلیمی و توسعه پایدار به طور منظم سال یکبار در ماه دسمبر جلسه برگزار می کنند. این کشورها به طور ترتیبی از گروه های G7 (هفت کشور بزرگ صنعتی) و G8 (به همراه روسیه) شکل گرفت و از سال ۱۹۹۹ فعالیت های خود را آغاز کرد. گروه بیست دفتر دائمی نداشته بلکه هر سه سال یکی از اعضا بصورت دورانی ریاست گروه را بعهده گرفته و جلسات بعدی را برگزار میکند.</p> <p>اعضای گروه ۲۰ شامل ده کشور صنعتی بزرگ و ده کشور در حال توسعه است. این کشورها به طور ترتیبی به شرح زیر هستند:</p> <p>اعضای صنعتی بزرگ: آمریکا، جاپان، آلمان، بریتانیا، فرانسه، ایتالیا، کانادا، استرالیا، کوریای جنوبی، روسیه</p> <p>اعضای در حال توسعه: آرژانتین، برازیل، مکزیک، ترکیه، چین، هند، اندونزی، اسپانیا، اتحادیه اروپا و عربستان سعودی</p> <p>این گروه هدف اصلی تبادل نظر و همکاری در باره مسائل اقتصادی گوناگون از جمله رشد اقتصادی، تجارت بین المللی، مالیات، مالی، نظام بانکی، تغییرات آب و هوا و مسائل محیطی را داراست. جلسات سالیانه</p>	گروه بیست

	<p>گروه بیست G20 برای بحث درباره چلنج ها و فرصت های جهانی برگزار می شوند و تصمیم های مهمی را در زمینه های مختلف اتخاذ میکنند.</p>	
<p>ترکیب دری و دری</p>	<p>یک ائتلاف اقتصادی بین المللی متشکل از هفت کشور صنعتی بزرگ در جهان است. این گروه با هدف بحث و تبادل نظر در مورد مسائل اقتصادی، مالی، سیاسی و امور بین الملل تشکیل شده است.</p> <p>اعضای گروه هفت G7 شامل کشورهای زیر هستند:</p> <p>ایالات متحده امریکا، کانادا، جاپان، بریتانیا، فرانسه، آلمان، ایتالیا</p> <p>در دهه های گذشته، اجلاس های سالیانه گروه هفت G7 به عنوان یک فرصت برای رهبران کشورهای عضو جهت بحث درباره مسائل جهانی و تبادل نظر در باره سیاست ها و تصمیمات مختلف مورد استفاده قرار می گرفت. موضوعاتی چون رشد اقتصادی، تجارت بین المللی، امور مالی، امنیت جهانی، تغییرات آب و هوا، مسائل محیطی و دیگر مسائل مهم بحث برانگیز در این جلسات مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.</p>	<p>گروه هفت</p>
	<p>یک ائتلاف بین المللی متشکل از پنج کشور بزرگ جهان شامل برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی می باشد. نام "BRICS" از حروف اول نام این پنج کشور گرفته شده است. این گروه به عنوان یک انجمن توسعه یافته ترین اقتصادهای نوظهور دنیا شناخته می شود.</p> <p>هدف اصلی ایجاد این گروه تقویت همکاری های اقتصادی و سیاسی بین اعضا در سطح بین المللی میباشد. این کشورها با توجه به اقتصادهای بزرگ و توانمندی های خود در حوزه های مختلف مانند اقتصاد، تجارت، سیاست، و امور بین الملل، به دنبال تقویت تأثیر و نقش جهانی خود می باشند.</p> <p>نام این ائتلاف بین المللی در آغاز بریک بود که با عضویت آفریقای جنوبی در سال ۲۰۱۰ به بریکس تبدیل گردید.</p> <p>ایده شکل گیری این ائتلاف بین المللی در سال ۲۰۰۱ بوسیله مؤسسه سرمایه گذاری گلدمن ساکس بمنظور پیشبینی وضعیت اقتصادی جهان و قدرت های بزرگ نیم قرن آینده جهان مطرح گردید و به تدریج نقش و تأثیر خود را در جهان افزایش داده است. اعضای این گروه با تشکیل اجلاس ها و نشست های مختلف، به بحث و تبادل نظر درباره مسائل اقتصادی و سیاسی جهانی می پردازند و همکاری های مشترک خود را تقویت می کنند. اولین اجلاس این ائتلاف بین المللی بتاريخ ۱۶ جون سال ۲۰۰۹ در شهر ایکاترینبورگ روسیه با شرکت نمایندگان کشور های روسیه، برزیل، هندوستان و چین برگزار گردید.</p> <p>در آخرین اجلاس این ائتلاف بین المللی که در اگست ۲۰۲۳ در شهر ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی دایر گردید کشور های ارجنتاین، حبشه یا ایتوپیا، امارات متحده عربی، ایران، عربستان سعودی و مصر به عضویت بریکس پذیرفته شدند و ۱۶ کشور دیگر چون الجزایر، اندونیزیا، بحرین، بیلاروس، بنگلادیش، بولیوی، تایلند، سینیگال، فلسطین، قزاقستان، کیوبا، کویت، نایجریا، هاندوراس، وینزوویلا، ویتنام رسماً متقاضی عضویت بریکس اند.</p>	<p>بریکس</p>
<p>انگلیسی</p>	<p>در اصل کلمه فرانسوی بوده که در انگلیسی آنرا چینل میگویندو در زبان دری کاریز یا قنات وام گرفته شده از عربی نیز گفته شده است و معنی آبراهه بین دو دریا را میرساند.راه، مجرای وسیع که بین دو دریا ساخته</p>	<p>کانال</p>

د پانو شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په څیر و لولئ

	<p>شود که از آن با کشتی عبور کنند. مانند کانال مصر، یا به عبارت دیگر کانال سوئیز، کانالی مصنوعی است که در قرن 19 توسط مصر برای ارتباط بین بحیره مدیترانه و بحیره سرخ ایجاد شدو کانال پانامه که اقیانوس آرام را با اقیانوس اطلس مرتبط میسازد.</p> <p>کلمه "کانال" در مختلف زمینه‌ها معانی مختلفی دارد. در زیر معانی متداول این کلمه عبارت اند از:</p> <p>کانال تلویزیونی: معمولاً به معنای یک رسانه برای پخش برنامه‌های تلویزیونی به مخاطبان است. کانال‌های تلویزیونی می‌توانند در موضوعات مختلف مانند اخبار، تفریح، آموزش، ورزش و... فعالیت کنند.</p> <p>کانال رسانه‌ای اجتماعی: در پلتفرم‌های اجتماعی مثل تلگرام یا اینستاگرام، افراد و سازمان‌ها می‌توانند کانال‌هایی ایجاد کنند تا محتوای خود را با دنبال‌کنندگان خود به اشتراک بگذارند. این معمولاً شامل عکس‌ها، ویدئوها، مطالب تحت عنوان‌های مختلف و... است.</p> <p>کانال ارتباطی: در حوزه انجینری و ارتباطات، کانال به مسیر فیزیکی یا مسیر انتقال داده‌ها بین دو نقطه اشاره دارد. به طور مثال، کانال‌های ارتباطی می‌توانند در ارتباطات بی‌سیم یا سیم دار مورد استفاده قرار گیرند.</p> <p>کانال اطلاع‌رسانی: این کانال‌ها ممکن است در پلتفرم‌های اطلاع‌رسانی مورد استفاده قرار گیرند و به منظور انتشار اخبار، مقالات، اطلاعات و محتواهای مرتبط به جمعیت گسترده مورد استفاده قرار گیرند.</p> <p>کانال موجودات زنده (Biological Channel): در زیست‌شناسی، کانال به معنای مسیر انتقال یا جریانی از مواد در داخل یک سیستم زنده می‌باشد. به عنوان مثال، کانال‌های خونی در بدن انسان. کانال‌های آبیاری یا آب رسانی: به معنای سیستم‌های فیزیکی و تأسیساتی هستند که برای انتقال آب از یک منبع به مکان‌های مختلف برای مصارف مختلف مانند آبیاری مزارع، تأمین آب شرب، استفاده صنعتی و غیره مورد استفاده قرار می‌گیرند. (به طور مثال کانال قوش تپیه)</p> <p>این کانال‌ها می‌توانند از مخازن طبیعی آب مثل دریاها، دریاچه‌ها یا آبگیرها آب تأمین کنند و آب را به مناطق مختلف منتقل کنند.</p> <p>معنی دقیق کلمه "کانال" به سیاق جمله و زمینه‌ای که در آن استفاده می‌شود، بستگی دارد.</p>	
لاتین	<p>کلمه لاتین، به معنی املائی درست و یا درست نویسی، قواعد درست املاء. کلمه "اورتوگرافی" به معنای نگارش صحیح و استفاده درست از کلمات، املائی صحیح و قواعد گرامری در زبان است. در واقع، اورتوگرافی به عمل تصحیح املائی و گرامری متن یا نوشتار اطلاق می‌شود تا از اشتباهات نگارشی و املائی جلوگیری شود و متن به صورت صحیح و قابل فهمی ارائه شود. این کار به ترتیب دستورهای زبانی، قواعد املائی و نگارشی انجام می‌شود تا متن درست و روان باشد.</p>	اورتوگرافی
عربی	<p>مالک - صاحب - دارنده - اختیار دار - صاحب ذلت - همراه با - این کلمه در عربی به شکل /ذی/ و /ذا/ هم نوشته میشود، اما در زبان دری تنها /ذی/ و /ذو/ رایج است، مثلاً ذو القعدة - ذی الجلال - ذوالجلال - ذی الحجه - ذوالحجه - ذی القعدة</p>	ذو
ترکیب عربی و عربی	<p>معنی "ذوالجلال و الإکرام" از صفات خداوند(ج) است و به دری عبارت است از "صاحب جلال و اکرام"، که به معنای "صاحب بزرگواری و جلال" و "صاحب کرامت و اکرام" است. این عبارت هم به خداوند(ج)</p>	ذوالجلال

د پانو شمیره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

	اشاره دارد و از آن به عنوان بخشی از اصطلاحات دینی و تعریف‌های مذهبی در اسلام استفاده می‌شود.	
فرانسوی	<p>قالب، باسمة، نمونه، تصویر، نقش، عکس، نوشته یا تصویری که روی چوب یا فلز حک میکنند جهت چاپ. و آنرا هنگام چاپ کردن کتاب مجله و غیره مورد استفاده قرار می‌دهند.</p> <p>کلمه "کلیشه" به معنای یک عبارت، تصویر، اصطلاح یا مفهوم است که به طور مکرر و تکراری در موقعیت‌ها و متن‌های مختلف استفاده می‌شود و به خاطر پراکندگی زیادش، ممکن است از اصالت یا نوآوری کمی برخوردار نباشد. کلیشه‌ها اغلب به دلیل تکرار و شناخت پذیری شان، برای انتقال پیام‌ها یا مفاهیم در کمترین زمان ممکن، اغلب در مواردی که نیاز به توصیف یا بیان داریم، به کار می‌روند.</p> <p>استفاده از کلیشه‌ها در متون ادبی، تبلیغات، مطبوعات و مکالمات روزمره متداول است. هر چند که در برخی موارد ممکن است به خاطر تکرار زیاد، کلیشه‌ها به عنوان عبارات پیش پا افتاده یا کمی خسته کننده به نظر بیایند، اما در مواردی نیز می‌توانند به انتقال مفاهیم مورد نظر کمک کنند.</p> <p>مانند "به سختی و در تاریکی شب" که به عنوان یک کلیشه معمول برای توصیف یک موقعیت دشوار و دور از دسترس استفاده می‌شود.</p>	کلیشه
دری	<p>اکک نام پرنده ای است که آمدن آنرا شگون نیک گیرند و در بدخشان / غلبک/ گویند - و به غلط آنرا /عکه/ نویسند -چنانکه اکاسی را هم بغلط /عکاسی / و انتری را هم به غلط /عنتری/ نویسند. / هاشمیان</p>	اکک
انگلیسی	<p>صورت درست تحریر این کلمه اریکین است مأخوذ از ترکیب انگلیسی که در زبان دری تلخیص شده است، به معنی فانوس، یا چراغ تیلی که تیل خاک بوسیله فلیته یا پلته میسوزد و روشنی میدهد. / هاشمیان در لهجه هراتی کشور ما به چراغ بادی هم الکین گویند</p>	الکین

د پانو شمیره: له 4 تر4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ